

Fagplan for Billedkunst

Formål for faget billedkunst

Formålet med undervisningen i billedkunst er, at eleverne ved at skabe, opleve og analysere billeder bliver i stand til at iagttage, reflektere, bruge og forstå billedsprog som et kommunikations- og udtryksmiddel.

Stk. 2.

Eleverne skal i arbejdet med plane og rumlige billeder tilegne sig færdigheder i og viden om kunst, medier og andre udtryks- og kommunikationsformer som grundlag for at udtrykke sig gennem billeder og andre visuelle former.

Stk. 3.

Som deltagere i og medskabere af kultur og som del af deres kreative udvikling og æstetiske dannelse udvikler eleverne deres kundskaber om kunstens og mediekulturens billedformer, som de fremstår i lokale og globale kulturer.

Slutmål for faget billedkunst efter 6. klasses trin

Billedfremstilling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig i plant og rumligt billedarbejde
- anvende forskellige teknikker, metoder og materialer hensigtsmæssigt i plant og rumligt billedarbejde
- anvende praktiske erfaringer og teoretisk viden om formsproglige elementer som form, farve og komposition i billedarbejde
- vælge form, metode og materialer i forhold til indhold
- udvælge, anvende og kombinere forskellige billedudtryk
- arbejde med aspekter af kunst, arkitektur og design
- eksperimentere med billeder og kunstneriske kreative metoder
- inddrage og reflektere over forskellige billedkulturer i det praktiske billedarbejde

- deltage i billedarbejde sammen med andre.

Billedkundskab

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- samtale om billeder
- iagttage, beskrive, fortolke og vurdere billeder
- genkende forskellige billedkategorier og -genrer
- arbejde med billeder i forskellige sammenhænge med baggrund i den historiske og sociale kontekst, de er skabt i
- se forskel på forskellige kulturers billedformer
- forstå billeders funktion inden for forskellige fagområder.

Visuel kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kommunikere ideer og betydninger i visuelle udtryk
- vælge og anvende forskellige billedformer i formidlingen
- præsentere egne og andres billeder, først og fremmest mundtligt og ved udstillinger
- bidrage med visuelle udtryk i kulturprojekter i eller uden for skolen
- udvikle elevernes visuelle kompetencer i samarbejde med andre.

Delmål for faget billedkunst efter 3. klassetrin

Billedfremstilling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- fremstille skitser og billeder på baggrund af iagttagelser og andre sanseoplevelser samt følelser og forestillinger
- tegne og male med vægt på fortælling
- anvende enkle teknikker, materialer og værktøjer i plant billedarbejde inden for tegning, grafik, maleri og collage
- anvende enkle farveblandinger
- udforske og anvende forskellige rumlige materialer igennem konstruktioner
- udforske materialekvaliteter i nærmiljøet
- eksperimentere med form, farve, komposition med vægt på billedfortællinger
- hente inspiration i hverdagens billeder
- deltage aktivt i billedarbejde både i grupper og selvstændigt.

Billedkundskab

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beskrive billeders indhold og historie i billedsamtaler
- undersøge og vurdere egne og andres billeder
- genkende motivkredse, herunder portrætter og familie billeder
- kende til enkelte arkitektur- og designudtryk.

Visuel kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende billedet som kommunikationsmiddel
- anvende visuelle udtryk i fælles projekter
- anvende billeder fra forskellige medier, herunder tegneserier og plakater
- arbejde med enkle kombinationer af tekster og billeder
- præsentere egne og andres billeder.

Delmål for faget billedkunst efter 6. klassetrin

Billedfremstilling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- fremstille skitser og billeder på baggrund af ideer, følelser, holdninger og ved direkte iagttagelser i nærmiljøet
- anvende teknikker, metoder og materialer i digitale og materielle billedarbejder
- kende til forskellige tegneteknikker
- anvende tegneteknikker til at udtrykke lys, skygge, bevægelse og dybde i billeder
- anvende farvens virkemidler til at skabe kontrast, dybde og stemning i billeder
- arbejde med former og komposition i billedfladen, herunder størrelsesforhold og placering
- anvende skulpturmetoder som modellering, sammenføjning og udhugning
- arbejde med design og arkitektur, herunder fremstilling af skitser
- evt. anvende digitalkamera og scanner som skitseforlæg, illustration og dokumentation
- eksperimentere med teknikker, materialer og værktøjer
- hente inspiration i den visuelle kultur og billedkunst, lokalt og globalt
- fremstille værker i et samarbejde med andre.

Billedkundskab

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende faglige begreber i samtaler om billeders indhold og form
- undersøge, analysere, kategorisere og vurdere egne og andres billedsproglige udtryk
- genkende enkle stilarter og formsprog fra forskellige historiske perioder og kulturer
- anvende billederfaringer fra museer, udstillinger og offentlige rum og internet i eget billedarbejde

Visuel kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende billedet som kommunikationsmiddel
- kommunikere i forskellige billedformer, herunder maleri, installation
- anvende visuelle virkemidler i forbindelse med præsentationer af egne og andres billeder
- deltage i kulturelle begivenheder og udstillinger på skolen og i nærmiljøet, herunder udsmykningsopgaver.

Læseplan for faget billedkunst

Billedkunst er et kunstnerisk-æstetisk fag, som indeholder både et kundskabs- og færdighedsområde. Ved hjælp af kunstneriske arbejdsmetoder giver eleverne billedligt udtryk for oplevelser, holdninger, følelser og fantasier og opnår dermed erkendelse af sig selv og forståelse af omverdenen.

Arbejdet med billedsproget indgår som en del af elevernes personlige og sociale udvikling og har bl.a. stor betydning for deres identitetsdannelse. Der tages udgangspunkt i emner og temaer, der er af betydning for eleverne og samfundet. Der arbejdes med skiftende skildringsformer, der er karakteriseret ved forskellige måder at opleve og udtrykke sig på. Ved at give udtryk for et indhold i en tilsigtet form udvikler eleverne erkendelse og opnår ny viden. Eleverne lærer således at iagttage, beskrive, reflektere og kommunikere i et visuelt formsprog.

I billedkunst vælges forskellige materialer, værktøjer og teknikker i relation til billedets indhold og elevernes forudsætninger og udvikling. Der arbejdes hen imod, at eleverne gennem det praktiske arbejde opnår solide erfaringer med billedsprogets, materialernes og teknikernes muligheder.

Billeder kan ordnes i to kategorier:

- plane billeder
- rumlige billeder

Til hver af disse kategorier hører underkategorier som fx tegning, maleri, grafik, skulptur, installation, arkitektur.. Eleverne skal arbejde inden for hver af de to kategorier og fordybe sig i udvalgte underkategorier.

Faget bygger på en forening af praktisk billedarbejde, billedanalyse og kommunikation.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

1.-3 klassetrin

Eleverne arbejder med billeder på basis af fælles oplevelser, undersøgelser og erfaringer i de nære omgivelser. Der lægges vægt på, at eleverne herigennem lærer de grundlæggende færdigheder i faget og udvikler deres billedsprog. Denne læring finder sted i forløb, hvor eleverne undersøger, eksperimenterer og afprøver fagets mange muligheder.

Billedfremstilling

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes indtryk, oplevelser og erfaringer i forhold til de nære omgivelser. Dette gøres til genstand for elevernes billedskabende arbejde.

Eleverne udtrykker og kommunikerer i denne fase oplevelser, forestillinger, følelser eller tanker i deres billeder – udsagn som kan være svære at udtrykke verbalt. Emnerne og temaerne kan her tage udgangspunkt i elevernes egne og fælles oplevelser med klassen, og billedarbejdet kan udføres både individuelt og i samarbejde med andre.

Der skabes undervisningssituationer, hvor eleverne kan erfare og opleve billedsprogets mange forskellige udtryksmuligheder i et inspirerende miljø, fx ved at se andres kunstværker og visuelle udtryk fra omverdenen. Ved indbydende og funktionelle undervisnings- og læringsmiljøer med mange forskellige inspirationskilder stimuleres deres fantasi og lyst til at udtrykke sig i billeder.

Gennem det praktiske billedarbejde udvikler eleverne de grundlæggende kundskaber og færdigheder, som danner basis for deres videre arbejde med billedfremstilling. Deres mulighed for at eksperimentere med genrer, medier, teknikker, materialer, komposition, form og farve er central og må gennem hele forløbet tilgodeses gennem varierede undervisningssituationer.

Efterhånden stilles der større krav til billedets kvaliteter, såsom form, farve og komposition. Der stilles endvidere større krav om præcision i arbejdet samt samarbejde om produkter og præsentationer.

Eleverne skal arbejde med at

- udnytte sanseindtryk fra omgivelserne i deres eget billedarbejde, fx indtryk fra naturen og fra byens rum
- bruge de tre skildringsformer fantasi og forestilling, iagttagelse, form og struktur som vekslende tilgange til billedarbejdet
- skildre virkelighed, drømme og forestillinger i skitser og billeder
- bruge enkle værktøjer, materialer og teknikker i eksperimenter med plan, rumlig og digital billedfremstilling

- anvende forskellige tegnemetoder med henblik på det billedlige udtryk, bl.a. med udgangspunkt i fortællinger
- afprøve elementære farveblandinger
- modellere og sammensætte former, fx ved anvendelse af ler, papmache og materialer fra omverdenen
- undersøge og opleve former, strukturer og materialekvaliteter igennem sansebaserede metoder
- udforme og sammensætte mønstre og ornamenter
- eksperimentere med tørre og våde farver
- eksperimentere med billedelementernes størrelsesforhold, overlappning og placering på billedfladen.

Billedkundskab

Eleverne skal gennem billedsamtaler opleve, beskrive og analysere billeder og derved få mulighed for at inddrage egne erfaringer og oplevelser. Billedsamtalerne tager udgangspunkt i elevernes egne billeder, klassens billeder og billeder fra forskellige billedkulturer.

I begyndelsen er det elevernes umiddelbare oplevelser og indtryk, der er udgangspunktet, men efterhånden kan læreren stille spørgsmål til forskellige elementer i billedet, og eleverne indføres efterhånden i fagterminologien.

Billedsamtaler anvendes fx som afsæt for billedfortællinger og selvstændigt billedarbejde. Gennem hele forløbet er lærerens varierede valg af motivkredse central for elevernes billedforståelse. Den visuelle kulturs forskellige billedformer inddrages i undervisningen ved, at læreren præsenterer billeder fra forskellige kulturer samt fra den omgivende visuelle kunst og kultur.

Eleverne skal arbejde med at

- beskrive billeder og billedindtryk ved hjælp af ord og diskutere egne og andres billeder
- forholde sig oplevende, iagttagende og undersøgende til forskellige medier og billeder på museer og i andre offentlige rum
- undersøge, sammenligne og fortolke billeder med fælles motiv, fx familieportrætter eller forskellige illustrationer af samme eventyr
- søge inspiration i kunst, design og arkitektur i nærmiljøet.

Visuel kommunikation

Det centrale i denne fase er, at eleverne udvikler et billedsprog, som de kan anvende som kommunikationsmiddel.

Forskellige medier inddrages efterhånden i arbejdet med både selvstændige og fælles produktioner. Det kan bl.a. være tegneserier, små bøger, modeller, panoramaer, plakater, collage.

Elevernes værker udstilles og præsenteres i varierede sammenhænge.

Eleverne skal arbejde med at

- fremstille og bruge billeder og visuelle udtryk som middel til kommunikation
- afprøve og udvælge visuelle udtryk i forskellige projekter
- sammensætte enkle kombinationer af tekst og billeder
- præsentere og udstille både egne og fælles billeder i forskellige sammenhænge.

4.-6. klassetrin

Elevernes billedsproglige færdigheder og deres kendskab til billedkulturer videreføres og udbygges.

Billedfremstilling

Undervisningen tager udgangspunkt i at videreudvikle de erfaringer og den viden, som eleverne har tilegnet sig gennem billedskabende arbejde i den foregående fase.

Der arbejdes videre med udvikling af elevernes kreative og visuelle kompetencer i billedsprog gennem iagttagelser, sansninger, erfaringer og ved at præsentere eleverne for forskellige former for billedudtryk i omverdenen.

I billeder kan eleverne udtrykke oplevelser, forestillinger og refleksioner, som er svære at udtrykke verbalt. De valgte emner og temaer bør tage udgangspunkt i elevernes egne og fælles oplevelser, fx menneskers forhold til hinanden, naturen og kulturen.

Billedarbejdet tematiseres ud fra centrale og væsentlige emner, der yderligere kan perspektiveres og udvikles til længere forløb, fx "Min by nu og i fremtiden" med undertemaer som fællesskab, ressourcer, energi, transportmidler, infrastruktur, boligbyggeri, miljø osv.

Tematisering er væsentlig, da det medfører en stillingtagen og en holdning til emnet, der både har indvirkning på billedindholdet samt på det valgte formidlingsmedie og dermed også formsprog.

Gennem hele denne fase lægges der vægt på, at eleverne udvikler formsprog og visuelle og kreative kompetencer.

I arbejdsprocesserne indgår skitser, forskellige skildringsformer, teknikker og værktøjer. Eleverne kan eksperimentere med former og overflader i forbindelse med fremstilling af en skulptur som fx en heltestatue, et dekorativt fænomen eller som en del af arkitektur.

For at kvalificere elevernes eget billedarbejde tilknyttes billedoplevelser, hvor eleverne undersøger den visuelle kulturs mangfoldige billedformer, herunder tidens kunst og medier.

I denne fase kan forskellige billedkulturers og mediers indhold og form være igangsættende for spændende og aktuelle billedarbejder, som eleverne udfører alene eller i samarbejde med andre.

Eleverne skal arbejde med at

- skildre virkeligheden og forestillinger, fx drømme og utopier i skitser og billeder
- anvende de tre skildringsformer og iagttagelsesmåder fantasi og forestilling, iagttagelse og form og struktur i en vekselvirkning

- skærpe deres iagttagelsesevne ved brug af forskellige synsmåder, fx betragterens rolle, positionering og forskellige blikke på et sagområde
- anvende forskellige tegnemetoder såsom bevægelsestegning, konturtegning og modelleret tegning
- udbygge kendskabet til farvelæreprincipper
- eksperimentere med billedfladens opbygning, materialers og teknikkers forskellige virkninger på overflade, udtryk og formsprog, herunder grafiske teknikker
- modellere, sammenføje eller udhugge former
- bearbejde ler på forskellige måder i de skiftende stadier fra våd til tør tilstand og derigennem tilegne sig viden om den keramiske proces
- undersøge og eksperimentere med formers og farvers relationer, fx inden for design og arkitektur
- eksperimentere med små tredimensionelle rum, fx modeller, panoramaer og tableauer
- kombinere forskellige billed- og udtryksformer, fx ved udformning af plakater, logoer.

Billedkundskab

Der arbejdes videre med billedsamtalen, hvor eleverne oplever, analyserer, fortolker og vurderer udtrykket i deres egne og andres billeder, dvs. de forholder sig til forholdet mellem indhold, form/medie, materialer, teknik og funktion. I relation til det praktiske billedarbejde inddrages fx kunstværker og andre visuelle udtryk.

Eleverne arbejder med at kategorisere billeder for at få indblik i kulturens billedformer og deres forskellige forudsætninger og anvendelser.

Forskellige genrer, stilarter og udtryksformer/medier inden for billedkunst præsenteres og belyses i samtaler om elevernes egne og andres billeder. Elevernes viden om billeders fremstilling og indhold udvikles gennem billedsamtaler i forskellige sammenhænge.

Den faglige terminologi i forbindelse med billedsamtalen udvides og nuanceres, og billedsamtalen koncentrerer sig om billeders indhold, form/medie og funktion samt forskellige kulturelt bestemte synsmåder.

Hermed vænnes eleverne til at kunne beskrive, forklare, reflektere og fortolke.

Eleverne udfordres til at eksperimentere med forskellige perioders genrer, formsprog og teknikker i deres eget billedarbejde.

Eleverne bør få forskellige billedoplevelser gennem besøg på museer, udstillinger, på pladser, i bygninger, i landskaber.

Eleverne skal arbejde med at

- opbygge forståelse for forholdet mellem indhold, form, materialer, teknik og funktion i billeder
- samtale om egne og andres billeder ud fra undersøgelser, analyser, tolkninger og vurderinger
- kategorisere billeder efter synsmåder, temaer, perioder eller andet

- sætte kunstværker og et udvalg af værker fra andre billedkategorier i relation til deres eget billedarbejde
- forholde sig undersøgende og vurderende til design og arkitektur
- undersøge og skaffe sig viden om forskellige kulturers billeder.

Visuel kommunikation

Der arbejdes med at videreudvikle elevernes billedsprog til et personligt og socialt kommunikations- og udtryksmiddel.

Gennem forskellige formidlingsopgaver bruger eleverne bevidst billedet som et kommunikationsmiddel.

Der lægges vægt på, at eleverne gennem varierede billedformer og medier formidler iagttagelser, informationer, tanker, forestillinger og holdninger til andre.

Eleverne arbejder med at

- udtrykke sig varieret ved hjælp af billedets formsprog
- kombinere tekster og billeder, så de understøtter kommunikationen
- undersøge og udnytte forskellige visuelle virkemidler i forbindelse med præsentationer

Slutmål for billedkunst som valgfag

Slutmål 7. klassetrin

Billedfremstilling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig i plant og rumligt billedarbejde
- anvende praktiske erfaringer og teoretisk viden om formsproglige elementer som form, farve og komposition i billedarbejde
- eksperimentere med billedudtryk og benytte kombinationer af visuelle former i den billedskabende proces
- undersøge, eksperimentere med og anvende forskellige kulturers visuelle udtryk i billedarbejde
- undersøge og arbejde med relationen mellem form og funktion inden for arkitektur og design.

Billedkundskab

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- iagttage, beskrive, fortolke og vurdere billeder
- analysere og reflektere mediernes brug af visuelle fremstillinger til belysning af forskellige sagforhold
- undersøge samtidskunstens funktion og potentiale i samfundet

Visuel kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kommunikere betydninger, meninger og holdninger i visuelle udtryk
- præsentere egne visuelle projekter mundtligt og ved udstillinger i det offentlige rum
- vælge og anvende forskellige billedformer i formidlingen
- bidrage med visuelle udtryk i kulturprojekter i eller uden for skolen
- udvikle elevernes visuelle og kommunikative kompetencer.

Læseplan for billedkunst som valgfag

På baggrund af de erhvervede visuelle kompetencer i det obligatoriske forløb videreudvikler eleverne deres færdigheder og indsigt i visuelle kultur- og kommunikationsformer.

Der arbejdes også på dette trin med treklangen billedfremstilling, billedkundskab og visuel kommunikation ud fra emner og temaer, der er væsentlige for børn og unge, ligesom der arbejdes med både med plane og rumlige billeder.

Der lægges vægt på, at eleverne udvikler deres kommunikative kompetencer, så de mestrer og forfiner billedudtrykkene, idet de får mulighed for at fordybe sig i den kunstneriske proces.

Der tages udgangspunkt i elevernes personlige billedfascinationer, i de billedkulturer, eleverne deltager i, og i samtidskunstens billedformer.

Billedfremstilling

Undervisningen videreudvikler de erfaringer og den viden, som eleverne har tilegnet sig gennem billedskabende arbejde i den foregående fase.

Der lægges stadig større vægt på at udvikle et differentieret formsprog, og eleverne opmuntres til en stadig udvikling af og eksperimenteren med udtryksformer, teknikker, medier og materialer.

Billedarbejdet tager udgangspunkt i temaer og formsprog, der optager og fascinerer eleverne, og sigter på at give eleverne nye muligheder for at udforske, udvikle og nuancere disse. Det kan fx være temaer som helte, heltinder, venskab, kærlighed, konflikt og miljø, og det kan være skildringsformer og formsprog som iagttagelsestegning, tegneserier, herunder Manga tegning, mobile billeder, Street Art, spiluniverser og lignende.

Det er imidlertid også vigtigt, at undervisningen udfordrer eleverne ved at præsentere dem for andre typer af billeder, temaer og teknikker, fx billeder fra andre kulturer, som eleverne kan gå i dialog med, hvorved både tema og formsprog kan nytolkes.

Der lægges vægt på, at eleverne arbejder med at kombinere forskellige udtryksformer, billeder, m.

Eleverne får her mulighed for at

- skildre virkeligheden og forestillinger, fx drømme og utopier, i skitser og billeder
- anvende de tre skildringsformer og iagttagelsesmåder fantasi og forestilling, iagttagelse samt form og struktur i en vekselvirkning.
- vælge hensigtsmæssigt mellem forskellige metoder, teknikker og materialer, som tager udgangspunkt i billedets indhold
- anvende skitser og tegnetudier hensigtsmæssigt i relation til den kommunikerende hensigt
- eksperimentere med billedfladen og billedudtrykket med hensyn til form, farve, komposition, symboler og materialer i fremstillingsprocessen
- modellere, sammenføje eller udhugge former
- undersøge og eksperimentere med formers og farvers relationer, fx inden for design og arkitektur
- eksperimentere med forskellige kulturers visuelle udtryk.

Billedkundskab

Der arbejdes videre med, at eleverne oplever, analyserer, fortolker og vurderer egne og andres billeder og visuelle udtryk både fra lokale og globale kulturer.

Elevernes kendskab til genrer, stilarter og udtryksmedier udvides og nuanceres.

Eleverne får her mulighed for at

- iagttage, beskrive, fortolke og vurdere billeder og øvrige visuelle udtryk, herunder design og arkitektur
- opbygge forståelse for forholdet mellem indhold, form, materialer, teknik og funktion i billeder.
- kategorisere billeder efter synsmåder, temaer, perioder eller andet
- sætte kunstværker og et udvalg af værker fra andre billedkategorier i relation til deres eget billedarbejde

Visuel kommunikation

Der lægges vægt på, at eleverne videreudvikler deres kommunikative kompetencer, så de nuancerer og gradvist mestrer forskellige visuelle udtryksformer.

Gennem varierede visuelle medier, udtryks- og billedformer eksperimenterer eleverne med at formidle iagttagelser, informationer, tanker, forestillinger og holdninger til andre.

Det er derfor centralt, at elevernes visuelle kommunikative fremstillinger indgår i forskellige formidlingsmæssige sammenhænge i og uden for skolen f. eks ved udstillinger på skolen eller evt i nærområdet.

Hvis man som lærer mangler forslag til gode ideer, kan det anbefales at se i Fælles Mål 2009 Billedkunst.